گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۳۶۳۶۵
شنبه ۱۶ آبان ۱۴۰۵ ۱۱:۴۸

یک خبر؛ دو بازار

سایه تحولات سیاسی آمریکا بر بازار نفت و گاز اروپا

تحولات سیاسی آمریکا و چشم‌انداز تغییر در سیاست خارجی واشنگتن، در کنار نشانه‌های افزایش عرضه جهانی انرژی، هفته‌ای پرنوسان را برای بازارهای نفت و گاز رقم زد. در حالی که دموکرات‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای کنترل هر دو مجلس کنگره آمریکا را به دست آورده‌اند، قیمت نفت و گاز اروپا نیز بخشی از رشد هفته‌های گذشته را از دست دادند؛ با این حال، تداوم تنش‌های امنیتی در خاورمیانه و خطر اختلال در مسیرهای صادرات انرژی، همچنان مانع از فروکش کامل نگرانی معامله‌گران شده است.<;br&#۴۷;><br&#۴۷>

به گزارش گروه انرژی پایگاه اطلاع‌رسانی دریا و نفت: قیمت نفت در معاملات روز جمعه، ۱۶ آبان ۱۴۰۵، پس از چند روز افت شدید، اندکی افزایش یافت؛ اما این رشد محدود نتوانست مانع ثبت کاهش قابل‌توجه هفتگی شود. بر اساس گزارش رویترز، نفت خام برنت در پایان معاملات جمعه با قیمت ۹۸ دلار و ۳۲ سنت در هر بشکه بسته شد و نفت وست‌تگزاس اینترمدیت آمریکا نیز به ۹۰ دلار و ۸۳ سنت رسید. با وجود افزایش جزئی قیمت‌ها در آخرین روز معاملاتی هفته، برنت در مسیر ثبت افت هفتگی حدود ۱۷ درصدی و نفت آمریکا در مسیر کاهش حدود ۱۳ درصدی قرار داشت. این عقب‌نشینی را نمی‌توان صرفاً به یک عامل سیاسی نسبت داد. کاهش بخشی از صرف ریسک جنگ، امیدواری به مسیرهای دیپلماتیک میان واشنگتن و تهران، نشانه‌های تضعیف تقاضا و بازگشت تدریجی عرضه به بازار، هم‌زمان بر قیمت‌ها فشار وارد کرده‌اند. در مقابل، تهدیدهای امنیتی علیه کشتیرانی در خلیج فارس و تنگه هرمز همچنان از عوامل حمایت‌کننده قیمت نفت به شمار می‌روند.

مازاد عرضه؛ عامل بنیادی فشار بر قیمت‌ها

در کنار تحولات سیاسی، داده‌های مربوط به عرضه و تقاضا نیز برای بازار نفت اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. بر اساس گزارشی که رویترز در ۱۳ آبان منتشر کرد، بانک جی‌پی مورگان برآورد کرده است که بازار جهانی نفت در ماه سپتامبر با مازاد عرضه روزانه ۱.۱ میلیون بشکه روبه‌رو بوده و این رقم در اکتبر به حدود ۱.۴ میلیون بشکه در روز افزایش یافته است. این برآورد نشان می‌دهد که بخشی از نفتی که در ماه‌های گذشته به دلیل اختلالات منطقه‌ای از بازار خارج شده بود، بار دیگر در حال بازگشت است. افزایش صادرات برخی تولیدکنندگان خاورمیانه و رشد جریان تجارت نفت، در کنار کاهش تقاضا، می‌تواند فشار نزولی بر قیمت‌ها را ادامه دهد.

با این حال، مازاد عرضه به معنای حذف ریسک کمبود ناگهانی نیست. بازار نفت همچنان به تحولات امنیتی و وضعیت عبور نفتکش‌ها از مسیرهای راهبردی حساس است؛ به‌ویژه آنکه هرگونه اختلال گسترده در تنگه هرمز می‌تواند محاسبات عرضه جهانی را به‌سرعت تغییر دهد.

انتخابات آمریکا؛ تغییر موازنه سیاسی، نه تغییر فوری سیاست انرژی

پیروزی دموکرات‌ها و به دست آوردن اکثریت در مجلس نمایندگان و سنا، یکی از مهم‌ترین تحولات سیاسی هفته در آمریکا بود. بر اساس گزارش آسوشیتدپرس و شبکه سی‌بی‌اس، دموکرات‌ها موفق به کسب اکثریت در هر دو مجلس شده‌اند و با آغاز به کار کنگره جدید در ژانویه ۲۰۲۷، ساختار سیاسی واشنگتن وارد دوره‌ای از دولت تقسیم‌شده خواهد شد. این نتیجه می‌تواند بر فضای تصمیم‌گیری دولت دونالد ترامپ، به‌ویژه در حوزه بودجه، نظارت کنگره و سیاست خارجی، اثر بگذارد. برخی تحلیل‌های بازار نیز پیروزی دموکرات‌ها را عاملی برای افزایش امیدواری به کاهش تنش‌های نظامی و بازگشت مسیر دیپلماسی ارزیابی کرده‌اند.

با این حال، نباید از نتیجه انتخابات به‌تنهایی انتظار تغییر فوری در سیاست خارجی آمریکا داشت. رئیس‌جمهور همچنان اختیارات مهمی در حوزه سیاست خارجی و فرماندهی نیروهای مسلح دارد و تغییر موازنه در کنگره لزوماً به معنای توقف فشارها یا پایان تنش با ایران نیست. بنابراین، اثر انتخابات بر بازار انرژی بیش از آنکه یک تغییر قطعی در عرضه فیزیکی نفت و گاز باشد، در مرحله نخست از مسیر انتظارات معامله‌گران و بازنگری در احتمال تشدید یا کاهش تنش‌ها منتقل می‌شود.

بازار گاز اروپا؛ کاهش قیمت در سایه نگرانی‌های عرضه

بازار گاز اروپا نیز در همین دوره با کاهش قیمت‌ها مواجه شد. داده‌های معاملاتی قراردادهای آتی گاز طبیعی هلند، موسوم به TTF، نشان می‌دهد قیمت این شاخص در روز جمعه ۱۶ آبان به حدود ۸۷.۱۰ یورو به ازای هر مگاوات‌ساعت رسید. این کاهش در شرایطی رخ داد که بازار اروپا همچنان با حساسیت بالایی نسبت به سطح ذخایر، وضعیت واردات گاز طبیعی مایع و شرایط آب‌وهوایی ماه‌های پیش رو مواجه است.

کاهش قیمت در بازار گاز را نباید نشانه رفع کامل نگرانی‌های امنیت انرژی اروپا دانست. ذخایر، میزان برداشت در فصل سرما، دسترسی به محموله‌های LNG و رقابت خریداران آسیایی همچنان از متغیرهای اصلی تعیین‌کننده قیمت خواهند بود.در واقع، افت قیمت می‌تواند حاصل تعدیل انتظارات و کاهش بخشی از نگرانی‌های کوتاه‌مدت باشد؛ اما پایداری آن به وضعیت واقعی عرضه و تقاضا در هفته‌های آینده وابسته است.

چرا نفت و گاز هم‌زمان کاهش یافتند؟

افت هم‌زمان قیمت نفت و گاز اروپا در نگاه نخست ممکن است نتیجه مستقیم یک تحول سیاسی واحد به نظر برسد؛ اما بررسی عوامل اثرگذار نشان می‌دهد هر دو بازار، با وجود تفاوت در ساختار عرضه و تقاضا، از چند متغیر مشترک تأثیر گرفته‌اند. نخست، کاهش بخشی از نگرانی‌ها درباره گسترش جنگ و اختلال در صادرات انرژی، صرف ریسک سیاسی را در قیمت‌ها پایین آورده است. دوم، نشانه‌های افزایش عرضه نفت و بازگشت بخشی از جریان تجارت انرژی، انتظارات بازار را تعدیل کرده است. سوم، معامله‌گران در بازار گاز اروپا نیز تحولات ژئوپلیتیک، وضعیت ذخایر و چشم‌انداز واردات LNG را هم‌زمان ارزیابی می‌کنند.

با این حال، این هم‌زمانی به معنای یکسان بودن عوامل بنیادی دو بازار نیست. نفت بیش از هر چیز به توازن عرضه و تقاضای جهانی و ریسک مسیرهای حمل‌ونقل وابسته است؛ در حالی که بازار گاز اروپا علاوه بر تحولات سیاسی، به وضعیت ذخایر، آب‌وهوا، ظرفیت واردات و رقابت جهانی برای خرید LNG حساسیت دارد.

تنگه هرمز؛ متغیری که می‌تواند معادلات را تغییر دهد

با وجود کاهش قیمت‌ها، تنگه هرمز همچنان یکی از مهم‌ترین متغیرهای ریسک در بازار انرژی جهان است. بخش مهمی از صادرات نفت و گاز منطقه از این مسیر عبور می‌کند و هرگونه اختلال جدی در تردد کشتی‌ها می‌تواند بر هزینه حمل، بیمه، زمان تحویل محموله‌ها و در نهایت قیمت انرژی اثر بگذارد. از این رو، بازارها در هفته‌های پیش رو با دو سناریوی متفاوت روبه‌رو هستند: در سناریوی نخست، کاهش تنش‌ها و تداوم صادرات می‌تواند به تثبیت قیمت‌ها در سطوح پایین‌تر کمک کند. در سناریوی دوم، تشدید درگیری یا اختلال در عبور نفتکش‌ها و حامل‌های انرژی می‌تواند بار دیگر صرف ریسک ژئوپلیتیک را به قیمت‌ها بازگرداند.

جمع‌بندی؛ بازارها هنوز به سیاست و امنیت وابسته‌اند

افت قیمت نفت و گاز در هفته منتهی به ۱۶ آبان را باید حاصل هم‌زمانی چند عامل دانست: تغییر انتظارات سیاسی پس از انتخابات آمریکا، امیدواری به کاهش تنش‌های منطقه‌ای، نشانه‌های افزایش عرضه نفت و تعدیل نگرانی‌ها در بازار گاز اروپا. اما این کاهش هنوز به معنای ورود بازار انرژی به دوره‌ای باثبات نیست. نتیجه انتخابات آمریکا می‌تواند بر فضای تصمیم‌گیری سیاسی اثر بگذارد، ولی مسیر واقعی قیمت‌ها در نهایت به تحولات دیپلماتیک، وضعیت عرضه و تقاضا و امنیت مسیرهای انتقال انرژی وابسته خواهد بود.

برای اروپا نیز مسئله فقط کاهش قیمت گاز نیست؛ بلکه اطمینان از دسترسی پایدار به منابع انرژی در فصل سرد اهمیت دارد. در بازار نفت هم تنگه هرمز همچنان می‌تواند فاصله میان آرامش قیمتی و جهش دوباره قیمت‌ها را تعیین کند.

پرسش‌های متداول

۱. چرا قیمت نفت در هفته منتهی به ۱۶ آبان کاهش یافت؟
کاهش بخشی از صرف ریسک جنگ، امیدواری به مسیرهای دیپلماتیک، نشانه‌های افزایش عرضه جهانی و نگرانی درباره تقاضا از عوامل اصلی افت قیمت بودند.

۲. آیا پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات آمریکا به معنای توقف تنش با ایران است؟
خیر. تغییر اکثریت کنگره می‌تواند بر نظارت و تصمیم‌گیری سیاسی اثر بگذارد، اما به‌تنهایی به معنای تغییر فوری سیاست خارجی یا توقف تنش‌ها نیست.

۳. آیا کاهش قیمت گاز اروپا به معنای رفع نگرانی امنیت انرژی است؟
خیر. سطح ذخایر، شرایط آب‌وهوایی، میزان واردات LNG و رقابت خریداران جهانی همچنان بر امنیت عرضه اروپا اثرگذارند.

۴. تنگه هرمز چه نقشی در قیمت جهانی انرژی دارد؟
این تنگه یکی از مسیرهای مهم انتقال نفت و گاز جهان است و هرگونه اختلال جدی در عبور کشتی‌ها می‌تواند هزینه حمل و قیمت انرژی را افزایش دهد.

منابع و مراجع:
رویترز؛ گزارش قیمت نفت و تحولات بازار در ۶ نوامبر ۲۰۲۶.
آسوشیتدپرس؛ گزارش نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا.
CBS News؛ گزارش نتایج انتخابات مجلس نمایندگان و سنا.
رویترز؛ گزارش برآورد جی‌پی مورگان از مازاد عرضه بازار جهانی نفت، ۴ نوامبر ۲۰۲۶.
داده‌های معاملاتی قراردادهای آتی گاز طبیعی هلند (TTF)، ۶ نوامبر ۲۰۲۶.

نکته تحریریه: عدد ۸۷.۱۰ یورو برای TTF، قیمت ثبت‌شده در داده معاملاتی روز ۶ نوامبر است؛ بنابراین در مقاله آن را به‌عنوان قیمت پایانی داده‌شده معرفی کرده‌ام و از عدد ۸۷.۸۷ یورو در ساعت ۱۵:۲۸ استفاده نکرده‌ام. همچنین افت هفتگی حدود ۱۷ درصدی برنت، مطابق گزارش رویترز، به‌صورت «برآورد افت هفتگی» آمده و با محاسبه تغییر قیمت یک قرارداد ثابت یکی گرفته نشده است.